

reverser. It indicates that the reaction of the Central nervous system structures to the exercises during the examination was adequate. After doing exercises with a reverser two main types of reaction have been revealed: decrease and increase in the main indices of general functional state. It should be noted that the second type of reaction is more typical for the investigated students. This research method is applied for obtaining data in applied areas of human physiology.

Keywords: the Central nervous system (CNS), general functional state (GFS), loading with a reverser.

Рецензент: доктор медичних наук, професор О. П. Романчук

Подано до редакції 06.03.2015

УДК: 378.147:[37.011.3-051:377]

Володимир Іванович Бондаренко,
кандидат технічних наук, доцент, декан технологічного факультету,
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,
вул. Генерала Батюка, 19, Слов'янськ, Україна

МОНІТОРИНГ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Стаття присвячена моніторингу формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій, а саме: проаналізовано наукові підходи до визначення сутності освітнього моніторингу, його цілей та функцій, розглянуто принципи моніторингу в освіті, вимоги до його проведення та особливості моніторингу формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій.

Ключові слова: професійний імідж, моніторинг, освітній моніторинг, майбутній вчитель технологій, формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку суспільства роль професійного іміджу та іміджевої компетентності фахівців значно зросла. Мотивація діяльності людини, її самооцінка залежать не тільки від матеріальних результатів діяльності, але й від того, яке місце займає його професія в соціальній ієрархії, від сприйняття її в суспільстві. Позитивний професійний імідж стає необхідною складовою конкурентоздатності будь-якого фахівця. Професійний імідж майбутнього фахівця – це явище, яким можна керувати. Керованість іміджу передбачає розуміння закономірностей його функціонування та формування, зумовлює необхідність спеціальної діяльності з його проектування, діагностики, формування та корекції.

Ситуація в освітній сфері, що склалася за останні десятиліття, вказує на відсутність єдиного і дієвого механізму, що забезпечує діагностику і сприяє просуванню інновацій. Через актуалізацію потреби у наявності об'єктивної і різнобічної інформації про результати професійної підготовки фахівців особливо актуальними стали питання контролю та оцінки якості навчально-виховного процесу, відповідності навчальних програм, планів, матеріально-технічного забезпечення, наукової роботи останнім досягненням науки, техніки, тенденціям соціально-економічного розвитку, а також інших аспектів освітньої діяльності.

Зробити процес формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій ефективним можливо за умови отримання науково обгрунтованої інформації про стан сформованості професійного іміджу студентів. Ефективним рішенням цієї проблеми може бути система моніторингу, що успішно виконує функції діагностики, контролю, атестації, підвищення кваліфікації та ін.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми. У вітчизняній педагогічній науці інтерес до дослідження та застосування систем освітнього моніторингу значно посилюється у останні десятиліття. За порівняно невеликий відрізок часу моніторинг став використовуватися досить широко як в оцінці змін в системі освіти, що відбуваються, так і в дослідницьких процедурах. За допомогою моніторингу здійснюється аналіз управлінських аспектів розвитку навчальної діяльності учнів (З. В. Рябова та ін.), навчальних досягнень учнів (Л. М. Кашкар'ова та ін.), якості освітнього процесу у вищому навчальному закладі (Н. М. Гнедко, О. О. Островерх та ін.), якості навчання з окремих предметів в загальноосвітніх навчальних закладах (П. В. Дмитренко, О. О. Кондратенко, І. С. Крамаренко, Ю. А. Романенко та ін.), якості навчальних досягнень студентів у вищих навчальних закладах (Н. М. Байдацька, І. М. Горда та ін.), ефективності цілісного забезпечення наступності (В. М. Кожевніков та ін.), сформованості

особистісних якостей школярів (Д. В. Алфімов та ін.), розвитку загальноосвітнього навчального закладу (Р. А. Сухович та ін.), управління якістю освіти на основі нових інформаційних технологій (Д. Матрос, Д. Полев, Н. Мельникова та ін.), удосконалення організації освітнього процесу (Л. Мойсеєва та ін.).

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Однак, у сучасній українській педагогічній науці недостатньо розроблені підходи до виявлення критеріїв оцінювання рівня сформованості професійного іміджу майбутніх вчителів, зокрема і майбутніх учителів технологій, механізмів моніторингу та процесів його використання.

Формування цілей статті (постановка завдання). Мета статті – проаналізувати наукові підходи до використання моніторингу в системі формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій, визначити його функції та шляхи реалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Педагогічний моніторинг дозволяє здійснювати постійне відстежування динаміки рівня сформованості професійного іміджу студентів, інтерпретувати отримані дані, забезпечувати зворотній зв'язок, розробляти рекомендації, вносити відповідні корективи в процес формування професійного іміджу студентів і на цій основі ефективно здійснювати функції управління.

Поява поняття «моніторинг» у сфері освіти – це відображення потреби системи управління освітою в наявності якісної, достовірної та надійної інформації. Більшість дослідників в педагогіці розглядають моніторинг як засіб управління якістю освіти та виховання.

Поняття «моніторинг» (від англ. monitoring в перекладі – відстеження) стало загальноновизнаним як у науці, так і в інших областях суспільної практики. Моніторинг передбачає постійне спостереження за яким-небудь процесом з метою виявлення його відповідності бажаному результату. Якщо діагностика ситуації здійснюється систематично з певною заданою періодичністю і з використанням однієї і тієї ж системи індикаторів, ми маємо справу з моніторингом.

Будь-який усвідомлений розвиток неможливий без супроводжуючого відслідковування для спрямування процесу на бажаний результат. Таке відслідковування проводиться за допомогою моніторингових процедур. Моніторинг є одним із важливих засобів зміни інформаційного простору, оскільки підвищується оперативність, об'єктивність та доступність інформації. Мета моніторингу – оперативно виявляти всі зміни в досліджуваному об'єкті, що дає можливість приймати обґрунтовані управлінські рішення.

За словами В. Андрущенка, незважаючи на високу витратність, важливість моніторингових процедур

на сьогодні не піддається жодним сумнівам. Моніторинг уможливує отримання об'єктивного зрізу стану національної системи освіти; його дані використовуються для розробки освітньої політики держави. Моніторинг у галузі освіти розуміється як систематичні процедури збору даних щодо важливих аспектів освіти на національному, регіональному та місцевому рівнях з метою безперервного відстеження за її станом та прогнозом розвитку [2].

На наше переконання, моніторинг системи формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій є необхідним для постійного відстеження того, що відбувається в педагогічній практиці з метою оперативного включення результатів поточних спостережень у подальше регулювання цього процесу.

Найбільш універсальне визначення моніторингу, на нашу думку, пропонує О. М. Майоров, який вважає, що моніторинг – це система збору, обробки, зберігання та розповсюдження інформації про певну систему та її окремі елементи, орієнтована на інформаційне забезпечення управління даної системи, яка дозволяє робити висновки про її стан у будь-який момент часу та уможливує прогнозування її розвитку [9].

В аспекті досліджуваного явища нам представляється найбільш містким визначення моніторингу, яке запропонувала Г. В. Єльнікова: це комплекс процедур щодо спостереження, поточного оцінювання перетворень керованого об'єкта і спрямування цих перетворень на досягнення заданих параметрів розвитку об'єкта, до того ж моніторинг має формувальний та перетворювальний характер і включає в себе чітко визначений об'єкт управління, задані параметри розвитку об'єкта, критерії оцінювання заданих параметрів, технологію проведення поточного контролю, інформаційну базу щодо скерування процесу на кінцевий результат. Обов'язковою умовою здійснення моніторингових процедур є залучення людини до управління своєю діяльністю через розвиток процесів самоаналізу та саморегулювання [3].

Моніторинг досить часто ототожнюють з експериментом, але ці поняття не рівнозначні. Експеримент пов'язаний з перевіркою гіпотез та передбачає втручання у природні процеси, також дослідник намагається мінімізувати кількість досліджуваних параметрів. Прагнення обмежити показники присутнє і в моніторингу, але для моніторинга важливо якомога точніше та надійніше описати досліджуваний об'єкт. Моніторинг не передбачає втручання у природний розвиток об'єкту або зовсім, або доти, поки динаміка розвитку об'єкту не стане загрозливою. При цьому вплив спрямований не на вивчення ефекту, викликаного цим втручанням, а на усунення загрози, яку може являти собою об'єкт. Протягом тривалого часу експеримент вважався єдиним способом отримання об'єктивного знання, єдиною підставою, на якій можлива заміна застарілих уявлень, теорій, знань на

новіші, більш досконалі. Задача експерименту полягала по суті у доказі переваг, більшої досконалості нових знань над старими. Отже, експеримент тісно пов'язаний з тими теоріями, які він має доводити чи спростовувати. Моніторинг же будується на певних теоретичних основах, однак не має своєю метою підтвердження чи спростовування гіпотез [9].

За допомогою моніторингу перевіряється, чи реалізований той чи інший проект або програма таким чином, щоб це відповідало його запланованій моделі. Іншими словами, в процесі моніторингу ми визначаємо, чи були педагогічні дії втілені в терміни та в обсягах, передбачених планом; чи відповідає якість та обсяг діяльності розробленому плану; чи були використані педагогічні засоби, що були заплановані; чи відбулися якісні зміни у об'єктах педагогічного впливу; чи були якісь перешкоди або ускладнення, та що їх спричинило; чи існує резерв для удосконалення досліджуваного об'єкту або процесу. Моніторинг забезпечує зворотній зв'язок для управління проектом, про хід реалізації проекту, проблеми, з якими він стикається та ефективність, з якою він реалізується.

Отже, розглянувши різні визначення, можна стверджувати, що моніторинг в освіті має три найважливіші компоненти: він вимагає регулярного збору інформації, він вимагає узагальнення та оцінки цієї інформації, і, на наше переконання, найголовніше, він вимагає, щоб результати моніторингу були втілені в управлінську практику.

Освітній моніторинг здійснюється з метою:

- формування освітньої політики;
- визначення престижності та конкурентоспроможності національної системи освіти;
- планування та прогнозування розвитку освітньої галузі;
- створення певних інформаційних умов для формування цілісних уявлень про стан функціонування системи загальної середньої освіти на обласному та місцевому рівнях, про те, які якісні та кількісні зміни відбуваються в ній під впливом різних факторів;
- порівняння навчальних закладів, встановлення рейтингу;
- удосконалення педагогічних засобів;
- визначення результативності навчання та виховання учнів;
- створення сприятливих умов для виявлення, розвитку і підтримки здібної та обдарованої молоді, підготовки її до дослідницької, наукової діяльності у вищих навчальних закладах;
- виявлення і підтримка творчих керівників і педагогічних колективів навчальних закладів нового покоління, підняття їх престижу, конкурентоспроможності;
- організації взаємодії з вищими навчальними

зкладами;

- визначення ефективності використання коштів;
- прогнозування і забезпечення підвищення успішності та якості знань учнів;
- отримання оперативної інформації про стан результативності освітнього процесу;
- виявлення дійсних результатів шкільної освіти і можливості на цій основі коректувати програму розвитку школи, прогнозування тенденцій розвитку системи навчання;
- виявлення реального рівня кваліфікації педагогічних кадрів, підготовленість до вирішення інформаційних завдань;
- відстеження динаміки освітніх послуг, ефективність управління навчально-виховним процесом [11, с. 35 – 36].

Дослідники Т. Лукіна, В. М. Приходько, І. В. Коваленко виділяють наступні принципи моніторингу педагогічного процесу:

- варіативності, багатогранності і допустимості значної змінюваності типів соціальних взаємодій;
- іррегулярності, непропорційності і неспіввимірності між впливами та їхньою результативністю у процесі соціальних взаємодій;
- неупорядкованої множини, що визначає склад сукупності властивостей, що входять у соціальні якості;
- поєднаності – розкриває основну якість особистості – наявність ірраціональних міжособистісних, соціальних взаємодій при об'єднанні самостійних властивостей у якість;
- різноспрямованої активності – розкриває можливість багатоваріантності процесів функціонування та розвитку системного комплексу;
- узгодженості нормативно-правового, організаційного та науково-методичного забезпечення його складових частин;
- об'єктивності одержання та обробки інформації, що передбачає максимальне виключення суб'єктивних оцінок, врахування всіх результатів, створення для всіх учасників дослідження рівних умов у процесі перевірки якості підготовки;
- комплексності дослідження різноманітних аспектів навчально-виховного процесу, обробки та аналізу одержаних результатів;
- безперервності та тривалості спостережень за станом освіти;
- своєчасності отримання, обробки та використання об'єктивної інформації про якість загальної середньої освіти;
- перспективності запланованих моніторингових досліджень,
- спрямованості їх на розв'язання актуальних завдань розвитку освіти;
- рефлексивності, що проявляється в аналізуванні на всіх рівнях управління якістю результатів навчально-виховної діяльності, здійсненні

самооцінки і самоконтролю;

- гуманістичної спрямованості моніторингу – створення обстановки доброзичливості, довіри, поваги до особистості, максимально сприятливих умов, позитивного емоційного мікроклімату; неможливість використання результатів досліджень для застосування будь-яких репресивних дій;

- відкритості та оперативності доведення результатів досліджень до відповідних органів управління, громадськості, зацікавлених міжнародних установ;

- діагностико-прогностичної спрямованості;
- особистісної доцільності;
- педагогічної комунікативності;
- інформаційної інтегративності;
- соціально-нормативної обумовленості;
- науковості;
- безперервності;
- цілісності;
- наступності [6, с. 266; 7, с. 48 – 49; 10, с. 27 – 28].

Ми приєднуємося до точки зору Г. В. Єльнікової та В. М. Приходько, які розуміють моніторинг як комплекс процедур спостереження, поточного оцінювання, перетворень керованого об'єкта і спрямування цих перетворень на досягнення заданих параметрів його розвитку [3; 10].

В межах моніторингу проводиться виявлення та оцінювання проведених педагогічних дій, з його допомогою забезпечується зворотній зв'язок, який повідомляє про відповідність фактичних результатів діяльності педагогічного колективу кінцевій меті. Вихідним положенням моніторингу є його зв'язок з цілями навчання, які передбачені навчальним планом, тобто, моніторинг пов'язаний з оцінкою реалізації цілей і планів, порівнянням фактичного рівня підготовки з планами. На думку Г. С. Цехмістрової, той факт, що вона не завжди досягається повністю, є звичайною ситуацією і завдання полягає в тому, щоб оцінювати ступінь її досягнення, спрямованість та причини відхилень. Головним завданням моніторингу є зменшення різниці між досягнутим та запланованим рівнем сформованості знань, умінь, якостей, тощо, виявлення та усунення негативних факторів впливу на них [4].

Дослідники, які розробляють теорію моніторингу, виділяють різноманітні функції моніторингу. О. Локшина до найважливіших функцій моніторингу відносить: функцію підзвітності, інформаційно-просвітницьку функцію, функцію прийняття рішень, функцію наукового прогресу, функцію адміністративного контролю [7]. Т. Лукіна визначає наступні функції моніторингу: інформаційна, кваліметрична, діагностична, аналітична, моделювальна, прогностична, управлінська [8]. На думку В. М. Приходька, функціями, які виконує моніторинг, виступають такі:

активізуюча, аналітична, діагностична, інформаційна, корекційна, моделювальна, прогностична, технологічна, управлінська, формувальна [11].

Розглянемо детальніше ті функції моніторингу, які ми вважаємо актуальними для моніторингу системи формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій:

1. Діагностична – визначення рівня сформованості професійного іміджу у студентів, з'ясування проблем, факторів впливу, відхилень від запланованого результату, стану системи формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій.

2. Системоутворююча – відстеження підпорядкування всіх елементів педагогічної системи її системоутворюючому компоненту – меті, а також відстеження відповідності педагогічних дій та засобів меті.

3. Аналітична – одержані дані аналізуються, узагальнюються та необхідним чином інтерпретуються.

4. Інформаційна – оцінка дає можливість здійснити зворотній зв'язок про рівень сформованості професійного іміджу у студентів, стан системи формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій.

5. Корекційна – виявлення чинників, що негативно впливають на ефективність системи формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій, – передбачає проведення подальшої відповідної корекційної діяльності. Корекція може відбуватися на будь-якому етапі проведення моніторингу.

6. Прогностична – на підставі фіксації поточного стану педагогічної системи, ґрунтовного її аналізу та узагальнення даних моніторингу здійснюється прогнозування подальших тенденцій її розвитку та внесення необхідних коректив, що створюють передумови для її удосконалення.

У наукових дослідженнях і в педагогічній практиці склалися вимоги до проведення моніторингу:

- об'єктивність: максимальне уникнення суб'єктивних оцінок, урахування всіх результатів (позитивних і негативних), створення однакових умов для всіх учасників навчально-виховного та навчально-пізнавального процесу, навчальної діяльності та самостійної роботи;

- валідність: повна й усебічна відповідність контрольних заходів змісту діяльності (анкетування, спостереження, бесіда, діагностичні методики, чіткість критеріїв вимірювання й оцінки);

- урахування психолого-педагогічних, вікових особливостей учасників педагогічного процесу, професіоналізму, загального розвитку, а також умов і конкретних ситуацій проведення моніторингу;

- систематичність проведення моніторингу, забезпечення неперервності в певній послідовності та за відповідною системою (на послідовних, взаємо-

пов'язаних етапах, на стадіях організації, самоорганізації, забезпечення неперервності);

- гуманістична спрямованість моніторингу: створення умов доброзичливості, довіри, поваги до особистості, позитивного емоційного клімату [1; 5].

На нашу думку, перелічені вимоги можна доповнити наступними:

- періодичність та своєчасність зворотнього зв'язку задля забезпечення оперативності управлінських дій;

- простота методик моніторингу у застосуванні за умови охоплення усієї необхідної інформації, оскільки складність та громіздкість моніторингових процедур може викликати нерозуміння у об'єктів моніторингу та порушити природні умови його проведення;

- природність, фіксація результатів у реальних ситуаціях.

Моніторинг системи формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій, як і більшість інших моніторингових процедур, проходить у три етапи: 1) підготовчий (визначення програми та інструментарію); 2) збір інформації; 3) систематизація, узагальнення та інтерпретація інформації. Моніторинг характеризується систематичністю спостережень і має превентивний характер.

Моніторинг системи формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій у вищих педагогічних навчальних закладах здійснюється з метою:

- визначення початкового рівня сформованості професійного іміджу майбутніх вчителів технологій;

- створення науково-методичної бази системи формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій;

- з'ясування готовності викладачів до формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій;

- створення умов, сприятливих для формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій;

- відстеження проміжних результатів роботи з формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій;

- удосконалення системи формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій у процесі фахової підготовки;

- впровадження успішного досвіду формування професійного іміджу майбутніх учителів технологій у практику роботи педагогічного університету.

Під час моніторингу системи формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій використовуються наступні методи:

- спостереження;
- опитування (анкетування, інтерв'ю);
- бесіди;
- тестування;

- експеримент;

- метод експертних оцінок.

Одним із поширених методів збору інформації під час моніторингу є опитування, яке надає багатий матеріал для аналізу, однак має досить високий рівень суб'єктивізму; спостереження також не може дати вичерпного уявлення про досліджуване явище та піддається впливу суб'єктивного фактору; тестування як засіб збору інформації під час моніторингового дослідження вважають більш ефективним. На наше переконання, під час моніторингу системи формування професійного іміджу майбутніх учителів технологій через складність та багатоаспектність досліджуваного явища тільки комплекс методів може дати більш об'єктивну інформацію про якість формування іміджу.

На нашу думку, моніторинг системи формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій має дві взаємопов'язані сторони: моніторинг рівня сформованості професійного іміджу майбутніх вчителів технологій та моніторинг діяльності викладачів щодо формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій. Моніторинг рівня сформованості професійного іміджу майбутніх вчителів технологій передбачає систематичний процес виявлення, вимірювання, оцінювання, корекції, прогнозування та інтерпретації результатів формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій, відстеження динаміки сформованості професійного іміджу, тенденції, можливі проблеми та їх причини, а також оперативне застосування заходів, спрямованих на підвищення рівня сформованості професійного іміджу. Моніторинг діяльності викладачів щодо формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій передбачає систематичний процес виявлення, вимірювання, оцінювання, аналізу ефективності, корекції, прогнозування діяльності викладачів з формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій, розробку рекомендацій щодо покращення якості роботи з формування професійного іміджу, а також оперативне застосування заходів, спрямованих на підвищення ефективності роботи з формування професійного іміджу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, у нашому дослідженні ми розглядаємо моніторинг як засіб управління системою формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій, який передбачає постійне, спеціально організоване, систематичне спостереження за рівнем сформованості професійного іміджу студентів з метою з'ясування його відповідності бажаному результату або визначеним цілям. Моніторинг у даному аспекті включає процес збору, аналізу інформації щодо основних показників діяльності об'єктів, факторів впливу, динаміки з метою оцінки ефективності формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій і прийняття на цій основі управлінських

рішень про відповідність фактичних результатів запланованим та їх подальше коригування. Подальшої розробки потребують процедури практичної

реалізації моніторингу формування професійного іміджу майбутніх вчителів технологій у педагогічному університеті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алфімов Д. В. Теорія і методика виховання лідерських якостей особистості у сучасній загальноосвітній школі [Текст] : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.07 / Алфімов Дмитро Валентинович. – Донецьк, 2012. – 495 с.
2. Андрущенко В. Філософія освіти XXI століття: пошук пріоритетів / В. Андрущенко // Філософія освіти. – К.: Майстер-клас, 2005. – №1. – С. 5-17
3. Єльнікова Г.В. Основи адаптивного управління (тексти лекцій). – Харків: Видав. гр. „Основа”, 2004. – 128 с. – (Серія „Бібліотека журналу „Управління школою”; Вип. 3 (15)).
4. Ісаєнко В.М., Уліщенко В.В. Моніторинг у системі підготовки вчителів і підвищенні кваліфікації / В.М. Ісаєнко, В.В. Уліщенко / Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 28: збірник наукових праць / за ред. В. П. Сергієнка. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – С. 79-84.
5. Касьянова О. М. Моніторинг в управлінні навчальним закладом / О. М. Касьянова. Управлінський супровід моніторингу якості освіти / Т. Б. Волобуєва. – Харків: Видав. гр. «основа», 2004. – 96 с. (Серія «Бібліотека журналу «Управління школою»; Вип. 1 (13)).
6. Коваленко І. В. Педагогический мониторинг

как средство управления качеством образования // Известия ТулГУ. Гуманитарные науки. – 2012. – №1-2. Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/pedagogicheskiy-monitoring-kak-sredstvo-upravleniya-kachestvom-obrazovaniya>.

7. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи / під заг. ред.: О. І. Локшина. – К.: К.І.С., 2004. – 127 с. : рис., табл. – Бібліогр. в кінці ст.

8. Лукіна Т. Моніторинг якості освіти: теорія і практика. – К.: Вид. Дім «Шкіл. Світ»: Вид. Г. Галіцина, 2006. – 128 с.

9. Майоров А.Н. Мониторинг в образовании: Изд. 3-е, испр. и доп. / А. Н. Майоров. – М.: Интеллект-Центр, 2005. – 424 с.

10. Приходько В.М. Парадигми моніторингу якості освіти і педагогічного процесу: (У запитаннях і відповідях). Науково-методичний посібник. – Запоріжжя, 2010. – 215 с.

11. Приходько В. М. Моніторинг якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу: педагогічні основи управління й управлінський аспект: монографія / В. М. Приходько. – Запоріжжя, 2011. – 460 с.

REFERENCES

1. Alfimov, D. V. (2012). Teoriia i metodyka vykhovannia liderskykh yakosteï osobystosti u suchasniï zahalnoosvitniï shkoli [Theory and methods of leadership training of the individual in modern secondary school]. *Candidate's thesis*. Donetsk [in Ukrainian].
2. Andrushchenko, V. (2005). Filosofiia osvity XXI stolittia: poshuk priorytetiv [Philosophy of education of the twenty-first century: searching for priorities]. *Filosofiia osvity – Philosophy of education*, 1, 5-17. Kiev: Maister Klas [in Ukrainian].
3. Elnikova, G.V. (2004). *Osnovy adaptivnoho upravlinnia (teksty lektzii)* [The foundations of adaptive management (texts of lectures)]. Kharkiv: Vydav. gr. "Osnova" [in Ukrainian].
4. Isayenko, V. M., Ulichshenko, V. V. (2011). Monitorynh u systemi pidhotovky vchyteliv i pidvyshchenni kvalifikatsii [Monitoring in the system of teacher training and professional development]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova – Annals of m.P. Drahomanov NPU*. Serhiienko, V. P. (Ed). Kyiv: Vyd-tvo NPU imeni M. Drahomanova [in Ukrainian].
5. Kasianova O. M. (2004). Monitorynh v upravlinni navchalnym zakladom [Monitoring in educational institution management]. *Upravlinskyi suprovid monitorynhu yakosti osvity – Management support of monitoring educational quality*, 1 (13). Kharkiv: Vydav. hr. «Osnova» [in

Ukrainian].

6. Kovalenko, I. V. (2012). Pedagogicheskiy monitoring kak sredstvo upravleniya kachestvom obrazovaniya [Pedagogical monitoring as a means of education quality management]. *Izvestiya TulGU Gumanitarnye nauki – News of Tula State University. Humanitarian sciences*, 1-2. Retrieved from: <http://cyberleninka.ru/article/n/pedagogicheskiy-monitoring-kak-sredstvo-upravleniya-kachestvom-obrazovaniya> [in Russian].

7. Lokshyn, O. I. (Ed). (2004). *Monitorynh yakosti osvity: svitovi dosiahnennia ta ukraïnski perspektivy* [Monitoring of quality of education: world achievements and Ukrainian perspectives]. Kyiv: K.I.S. [in Ukrainian].

8. Lukina, T. (2006). *Monitorynh yakosti osvity: teoriia i praktyka* [Monitoring the quality of education: theory and practice]. Kyiv: Vyd. Dim «Shkil. Svit»: Vyd. H. Halitsyna [in Ukrainian].

9. Mayorov, A.N. (2005). *Monitoring v obrazovanii* [Monitoring in education]. 3rd ed., rev. Moscow: Intellect-Tsentr [in Russian].

10. Prykhodko, V.M. (2010). Paradyhmy monitorynhu yakosti osvity i pedahohichnoho protsesu: (U zapytanniakh i vidpovidiakh) [Paradygms of monitoring the quality of education and educational process: in questions and answers]. *Naukovo-metodychnyi posibnyk – Text-*

book. Zaporizhzhia [in Ukrainian].

11. Prykhodko, V. M. (2011). *Monitorynh yakosti osvithnoi diialnosti zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu: pedahohichni osnovy upravlinnia i upravlinskyi as-*

pekt: monohrafiia [Monotring the quality of educational activity of comprehensive educational institution: pedagogical foundations of management and management aspect]. Zaporizhzhia [in Ukrainian].

Владимир Иванович Бондаренко,

*кандидат технических наук, доцент, декан технологического факультета,
ГВУЗ «Донбасский государственный педагогический университет»,
ул. Генерала Батюка, 19, Славянск, Украина*

МОНИТОРИНГ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ИМИДЖА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ТЕХНОЛОГИЙ

Профессиональный имидж будущего специалиста – это явление, которым можно управлять. Педагогический мониторинг позволяет осуществлять постоянное отслеживание динамики уровня сформированности профессионального имиджа студентов, интерпретировать полученные данные, обеспечивать обратную связь, разрабатывать рекомендации, вносить соответствующие коррективы в процесс формирования профессионального имиджа студентов и на этой основе эффективно осуществлять функции управления. Мониторинг в образовании имеет три важные компонента: он требует регулярного сбора информации, он требует обобщения и оценки этой информации, и, по нашему убеждению, самое главное, он требует, чтобы результаты мониторинга были воплощены в управленческую практику. В рамках мониторинга проводится выявление и оценивание проведенных педагогических действий, с его помощью обеспечивается обратная связь, которая сообщает о соответствии фактических результатов деятельности педагогического коллектива конечной цели. Актуальными функциями для мониторинга системы формирования профессионального имиджа будущих учителей технологий определены: диагностическая, системообразовательная, аналитическая, информационная, коррекционная, прогностическая. Мониторинг системы формирования профессионального имиджа будущих учителей технологий имеет две взаимосвязанные стороны: мониторинг уровня сформированности профессионального имиджа будущих учителей технологий и мониторинг деятельности преподавателей в формировании профессионального имиджа будущих учителей технологий. Исследование определило мониторинг как способ управления системой формирования профессионального имиджа будущих учителей технологий, который предусматривает постоянное, специально организованное, систематическое наблюдение за уровнем сформированности профессионального имиджа студентов с целью выяснения его соответствия желаемому результату или обозначенным целям. Мониторинг в данном аспекте включает процесс сбора, анализа информации основных показателей деятельности объектов, факторов влияния, динамики с целью оценки эффективности формирования профессионального имиджа будущих учителей технологий и принятия на этой основе управленческих решений про соответствие фактических результатов запланированным и их дальнейшее корректирование.

Ключевые слова: профессиональный имидж, мониторинг, образовательный мониторинг, будущий учитель технологий, формирования профессионального имиджа будущих учителей технологий.

Volodymyr Bondarenko,

*PhD (Candidate of Technical Sciences), Associate Professor,
Dean of the Technological Faculty,
Donbass State Pedagogical University,
19, Heneral Batiuka Str., Slaviansk, Ukraine*

MONITORING OF FUTURE TECHNOLOGY TEACHERS' PROFESSIONAL IMAGE FORMATION

Professional image of the future specialist is a phenomenon that can be managed. Pedagogical monitoring allows to make permanent tracking of the dynamics of the level of formation of students' professional image and to interpret the obtained data, to provide feedback, to develop recommendations, and make appropriate adjustments in the process of formation of students' professional image, and on this basis to carry out effectively the functions of management. Monitoring in education has three major components: it requires the regular collection of data, it requires the synthesis and assessment of this information, and, in the author's opinion, the most important thing is that it requires the implementation of monitoring results into management practice. As a part of the monitoring, the identification and evaluation of the pedagogical action are carried out. This process provides the feedback that informs about the conformity of actual results of the activities of the teaching staff to the ultimate goal. Relevant functions for monitoring of the system of forming future technology teachers' professional image are the following: diagnostic, strategic, analytical, informational, corrective and prognostic ones. Monitoring of the system of formation of future technology teachers' professional image has two interrelated aspects – monitoring of the level of future technology teachers' professional image maturity and monitoring teachers' activities in developing the professional image of future technology teachers. The research has

identified monitoring as a tool of managing the formation system of future technology teachers' professional image, which provides permanent, specially organized, systematic observation of the level of formation of students' professional image in order to ascertain its conformity to a desired result or a particular purpose. Monitoring of this aspect includes a process of data collection, analysis of the information on the main indicators of the objects, impact factors, dynamics to assess the efficiency of formation of future technology teachers' professional image and making management decisions about the conformity of the actual results to the planned ones on this basis and their further adjustment.

Keywords: professional image, monitoring, educational monitoring, future technology teacher, creating future technology teachers' professional image.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор І. В. Бужина

Подано до редакції 20.03.2015